

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 10 februari 2011

MEDITATIE

Terstond de sikkel

Deze tekstwoorden vormen de slotrede van de gelijkenis van het opwassende zaad, welke Jezus uitsprak tijdens Zijn omwandeling op aarde. Een mens wierp het zaad op de aarde; dit zaad sproot uit en werd lang, maar de mens wist zelf niet hoe. "Want de aarde brengt vanzelf vrucht voort; eerst het kruid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar."

Dit beeld van de landman is door alle tijden onder alle volken terug te vinden. Ieder jaar is overal weer te zien hoe het rijpe koren wordt afgemaaid. Men wacht daar niet langer mee dan nodig is. Ook nu geldt nog dat, wanneer het koren rijp is, het terstond wordt afgemaaid. Zo doet ook de hemelse Landman. De Heere Jezus zegt Zelf aan het begin van deze gelijkenis: "Alzo is het Koninkrijk Gods, gelijk of een mens het zaad in de aarde wierp." Gods kinderen zijn vruchten van Gods eigen werk. Ze zijn wedergeboren door het onvergankelijke zaad van Gods eeuwig getuigenis; zij waren op, besproeid door de regen van

En als de vrucht zich voordoet, terstond zendt hij de sikkel daarin, omdat de oogst daar is.

Markus 4 : 29

de Heilige Geest en bestraald door de Zon der gerechtigheid. Totdat de oogst daar is... dat wil zeggen: totdat de Heere hen inzamelt in de hemelse schuren. De Heere laat hen beslist niet langer buiten staan dan nodig is. Zij zullen niet langer in deze wereld zijn dan nuttig is. Toch kan de weg voor Gods volk zo lang en eindeloos lijken. Wat kan er soms gezocht worden: O, Heere, wanneer komt die dag, dat ik toch bij U zal wezen en zien Uw aanschijn geprezen?

Maar hoe weinig vragen we ons af of we rijp zijn voor de inzameling. Zijn we gereed om in de heerlijkheid in te gaan? Zijn we genoegzaam aan de wereld en het wereldse gestorven? O zeker, Gods volk is een volk dat voor de

hemel is bestemd. Zij zullen eenmaal eeuwig bij de Heere zijn om Hem te loven en te verheerlijken. Maar tot die heerlijkheid en dat werk in die eeuwige heerlijkheid - namelijk God eeuwig te loven en te verheerlijken - moet Gods volk wel worden voorbereid. Dit voorbereiden is Gods werk. Vaak gebeurt dat op een heel andere wijze dan wij denken. Van de middelen en wegen die God daartoe gebruikt, geldt dat ze hoger zijn dan onze wegen, en hoger dan onze gedachten. Asaf was een geëfend kind des Heeren. Toch kon hij niet zien waartoe zijn verdrukking nodig was. Hij kwam ertegen in opstand, hij murmureerde eronder. Hij was nodig op de dwazen, ziende op de vrede der goddelozen. Hij meende zijn hart tevergeefs gezuiverd te hebben en zijn handen in onschuld gewassen te hebben. Totdat hij in Gods heiligdommen inging en op het einde van de goddelozen merkte. Toen riep hij het uit: "Ik zal dan geduriglijk bij U zijn; Gij hebt mijn rechterhand gevat."

In de natuur kan er menige bui en storm over het opgroeiende zaad heengaan. Soms denkt men zelfs dat er niets van terecht zal komen. Zo is het ook met Gods Kerk en Gods kinderen. Ze worden menigmaal door stormen, beproevingen en verdrukking geleid. Dikwijls gaan ze hun weg diep ter aarde gebogen. Maar toch zal de Zon der gerechtigheid hen altijd weer verkwikken na dagen van verdrukking. Zo groeien zij op, totdat de oogst daar is. Niet totdat zij, maar totdat God hen rijp en waardig keurt om thuisgehaald te worden. Zij moeten allen eerst Gods tijd en raad hebben uitgediend. Hun leeftijd is niet belangrijk, maar de rijpheid is van betekenis. De landman zendt de sikkel niet in het koren als het nog groen en onrijp is, maar als het rijp is. "En als de vrucht zich voordoet, terstond zendt hij de sikkel daarin, omdat de oogst daar is."

O, volk des Heeren, uw vreemdelingschap en uw uitwonen van de Heere zullen geen dag, geen uur langer duren dan nodig is. Uw God en Koning, uw hemelse Landman, ziet uit om u in Zijn schuren in te zamelen. O, mocht

Inhoud

89e jaargang

Nr. 19

- 1 Terstond de sikkel
- 2 In het houden van die is grote loon
- 3 Wat is uw naam?:
De namen van Gods kinderen (6)
- 4 Het geestelijk nut van de beproeving (3)
- 5 De ziekentroost en troost voor zieken (6)
- 5 Even maar...
- 7 Een goed voorspel
- 8 'Zie, éér ge tot de beslissing overgaat...' (3)
- 9 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 11 Berichten
- 12 Kerkdiensten

het maar steeds uw vragen, bidden en uitzien zijn om te mogen opwassen, totdat de oogst daar is. Die tijd komt, maar... op Gods tijd. "Want Gods goedheid zal uw druk, eens verwisse-

len in geluk. Hoop op God, sla 't oog naar boven; want ik zal Zijn naam nog loven."

wijlen ds. A.F. Honkoop

In het houden van die is grote loon

Ik moet denken aan die twee jongens. 't Lijkt maar een kleinigheidje. Gewetensvorming. Van groot belang in onze tijd. Ze zijn gestuurd door de conciërge. Hij ziet ze weglopen, elk met een bekertje melk. Zomaar meegenomen. Ze gaan naar de gymzaal. Hij spreekt ze daar aan. Krijgt een vrij grote mond. 'We willen net gaan betalen'. Stuurt ze door naar mijn kamer. Ook daar het verhaal: 'We namen melk en wilden daarna betalen...' Jongens, wat denk je nu dat ik denk? 'Ja, dat we jatten, maar dat is echt niet waar'. 'En als ik nu eens een scan van je hart zou kunnen maken? Er dwars doorheen schijnen en alles zien? Zou je straks zo weg willen lopen met de gedachte: dat is lekker gelukt, een bekertje voor niks en de conciërge en de teammanager bedreven. Wil je dat? Daar krijg je spijt van, zeg nu eens eerlijk de waarheid'. 't Duurt wel lang, maar ze bekennen toch. Gewezen op de ernst en dan om zo'n klein bekertje van een paar eurocent. Nogmaals, gewetensvorming. Van groot belang.

Van eeuwigheidsbelang

Efeze 6, de eerste 10 verzen, zijn van groot belang. Gaan over opvoeding en omgang met elkaar. Dat is geen vrijblijvende zaak. We hebben het profetisch Woord, Dat zeer vast is. Een oproep aan onze kinderen. Zijt uw ouderen gehoorzaam in de Heere, want dat is recht. Het vijfde gebod is het eerste van de tweede tafel van de Tien Geboden. God heeft het ouderlijk gezag als eerste ingesteld. In het gezin wordt de grondslag gelegd voor het leven in de kerk en in de maatschappij. Wie zijn ouders niet eert, zal ook het gezag dat boven hem staat niet eren.

Het woord gehoorzamen spreekt niet meer zo aan in onze tijd. Veel jongeren denken dat dit iets van vroeger is. Dat doe je toch niet zomaar! Ze er-

varen de diepere betekenis van echt luisteren naar hen die boven je staan, niet meer. De kanttekening zegt bij het eerste vers: 'Gehoorzaam in de vrede Gods, dat is, in alles dat tegen de Heere, of Zijn bevel en vrees niet strijdt'.

We zien dat gehoorzaamheid onlosmakelijk verbonden is met liefde en het oprecht dienen van de Heere. Dan is gehoorzamen geen last maar een lust, een innerlijk vermaak, om des Heeren wil! Ook als een kind nog maar 12 jaar oud is. Een gebod met een belofte. Geen algemene belofte, maar een bijzondere, namelijk een lang en voorspoedig leven.

Een lang leven is een gunst van God. Dit heeft ten diepste betrekking op de beloften van het tegenwoordige en toekomstige leven. Wat is het dan nodig onze kinderen te wijzen op deze diepere oorzaak van Gods gebod. Het is geen liefhebberij van een vader, moeder of leerkracht..... Wat hangt er voor onze kinderen dan ook veel vanaf of ze gehoorzamen of niet. Daar hangt eeuwigheidsgewicht aan.

Dit overdenkend besef ik dat we bij ongehoorzaamheid van een kind in liefde, rust, ernst en bewogenheid moeten reageren. Vooral liefde, want dat is de draaggrond van de onderdanigheid die God vraagt. Een goed gesprek is onmisbaar, maar helaas wordt dit van onze kant nogal eens overgeslagen vanwege drift en haast. De apostel spreekt verder over 'niet tot toorn verwekken'.

Weer pak ik de kanttekeningen er bij.

Daar staat: 'Door te grote hardheid tot zulk een toorn, waaruit misnoedigheid zou rijzen, of een weersin van de kinderen tegen de ouders'. Door onredelijke opvoeding roepen we verzet op, maar krijgen kinderen ook een verkeerd beeld van de Heere, Wiens Beeld wij moeten vertonen. Elders gebiedt God echter ook behoorlijke strengheid te gebruiken tegen de grote gebreken van onze kinderen. Hier past evenwicht, geen softe vrees voor de brutaliteit van onze kinderen, maar ook geen koude, harde machtsuitoefening. Niet tot toorn verwekken, eerlijkheid betrachten en opvoeden in de lering en vermaning des Heeren.

Opnieuw die Bron waaruit alles voort moet komen, of dat doel waartoe alles moet leiden. Dat hoogste doel van onze opvoeding: Opdat de mens Gods volmaakt zij..... Als wij dat hoge doel, ook voor onze kinderen meer voor ogen zouden hebben, zou onze opvoeding anders gestempeld zijn.

Blijvende aandacht

Opvoeden blijft in. Jaren geleden al deed een student van de Christelijke Hogeschool Ede een onderzoek naar "Sfeer en leer". Waarom kiezen ouders voor een bepaalde school? Uitkomst: 1. Pedagogisch klimaat 2. Godsdienstige richting 3. Voorkeur van het kind 4. Kwaliteit volgens de kwaliteitskaart van de inspectie.

Opvoeden is noodzakelijk. Ik noem een RD-artikel van bijna 10 jaar geleden over catechese, met de kop "Op zoek naar catechisanten". Hierin zegt dr. W. Verboom naar aanleiding van het hardnekkige ordeprobleem: 'Voor veel predikanten is het een bezoek als de 'r' weer in de maand is'. En ik denk dat dit waar is. Wat een moeite kost het ambt dragers soms de groep stil - en de vloer schoon te houden.

Prof. ter Horst schreef een boekje over "Onderwijzen is opvoeden". Ik wil, met het oog op het onderwijs, graag een paar waardevolle opmerkingen uit zijn werkje weergeven. Hij zegt dat het toegeeflijk opvoedingsklimaat van onze tijd steeds meer uitvallers oplevert. Noemt "hart voor de leerling" en "hart voor de leerstof" de belangrijkste eigenschappen van een leerkracht. Hij wijst erop dat we kinderen meer moeten meegeven dan kennis. Seneca zei 2000 jaar geleden al 'we onderwijzen niet voor de school, maar voor het leven'.

Mooi typeert Ter Horst ons beroep met 'geen efficiënte doorgeefluiken van informatie, maar bijzondere mensen die iets belangrijks te bieden

Broeder

bijwoner
blinden
broeder
bruid
bruilofskinderen

hebben voor de toekomst. Wie geen toekomstperspectief kan bieden, is een slechte opvoeder!

Ik denk dat deze zin van Ter Horst vanuit onze identiteit een extra dimensie moet krijgen. De schrijver spreekt over 'het beleven van liefde voor dit mooie vak en iets gewaar worden van het geheim ervan'. Verder wijst hij erop dat een goed docent over enige humor moet beschikken.

Vooruitgang?

Het tijdperk-Balkenende ligt weer achter ons. Er komt een vraag bij me op. Wat heeft de discussie over waarden en normen nu concreet opgeleverd sinds de eeuwwisseling? Is er vooruitgang geboekt? Natuurlijk staat het bijbrengen van deze waarden en normen regelmatig in de belangstelling. Maar we blijven schaven aan de marge.

Ik draai de klok zo'n tien jaar terug. De LPF roept dat de leerkracht meer moet opvoeden. De premier wil geweld op tv aanpakken. De NS pakt de vervuiling van de perrons aan. Voetbalsupporters kunnen niet meer doen wat ze willen. Weggebruikers die zich asociaal gedragen moeten aangepakt worden. Kinderporno op internet eveneens, maar hoe? Er ontstaat een gevoel van: We hebben lang alles toegelaten, maar dat gaat zo niet. Optreden, aanpakken!

Maar laten we eerlijk zijn. Wat is er sindsdien veranderd en verbeterd? Ook de overheid bemoeit zich ermee. Het blijft echter in de aanbevelingen allemaal zo horizontaal. Zonder de kern te raken. De kern vanuit Gods Woord. Men spreekt over eerlijkheid, tolerantie, aandacht voor elkaar, elkaar respecteren en verdragen. Men gaat uit van het goede in de mens en van de goede mens. Er wordt geen enkele relatie gelegd naar de heilzame geboden van de Heere. Het is goed om hier wel steeds op te blijven wijzen.

Psalm 19:12b zegt: 'In het houden van Gods geboden ligt grote loon'. Daar mogen we op wijzen, landelijk in de politiek, plaatselijk in de verbanden waarin we functioneren en in het eigen gezin en de school. Laten we degenen die met de jeugd omgaan, zoals docenten, ouders en ambtsdragers in ons gebed gedenken. De Heere zegene onze kinderen en het onderwijs.

Barneveld,

A. Karens

'Want zo wie den wil Mijns Vaders doet, Die in de hemelen is, dezelve is Mijn broeder en zuster en moeder.'

Mattheus 12: 50

Het woord 'broeder' wordt in de Bijbel op verschillende manieren gebruikt. Vaak wordt de gewone familieverhouding er mee aangeduid, zoals wij die ook kennen. Soms wordt door 'broeder' een neef bedoeld. In die betekenis vinden we het bijvoorbeeld in Genesis 13: 'Zo koos Lot voor zich de ganse vlakte der Jordaan, en Lot trok tegen het oosten; en zij werden gescheiden, de een van den ander'. In het laatste gedeelte van deze tekst wordt in het hebreuws het woord 'broeder' gebruikt.

Een andere keer heeft het de betekenis van volks- of stamgenoot. Mozes zag 'dat een Egyptisch man een Hebreuwsen man uit zijn broeders sloeg'. De dichter van Psalm 133 zingt: 'Zie, hoe goed en hoe lieflijk is het, dat broeders ook tezamen wonen'.

Maar dit woord wordt ook gebruikt als er een andere band dan de bovenstaande verhoudingen wordt bedoeld. Een *geestelijke band* wordt er door aangewezen. David sprak over Jonathan als zijn 'broeder'. Dit ligt heel teer: 'Ik ben benauwd om uwentwil, mijn broeder Jónathan; gij waart mij zeer lieflijk; uw liefde was mij wonderlijker dan liefde der vrouwen (2 Sam. 1:26). Familiebanden zijn belangrijk, maar David voelt een innerlijke geestelijke band. Dit wordt soms opmerkelijk ervaren. Sommige mensen spreken veel over geestelijke zaken en toch wordt de innerlijke verbondenheid met hen niet gevoeld. Een ander spreekt maar enkele woorden, maar toch mag beleefd worden dat betreffende persoon een geestelijke broeder is. Wonderlijk is dat! De oorzaak daarvan moeten we zoeken in het werk van de Heilige Geest. Hij verbindt aan de oudste broeder Wiens naam Christus is. In het Nieuwe Testament wordt het woord 'broeder' vaak in geestelijke zin gebruikt. De kinderen van God worden als broeders en zusters aangeduid.

Niet ieder lid van de gemeente kan deze namen dragen. Een Bijbels, onderscheiden spreken en schrijven is nodig. Christus heeft gezegd: 'Want zo wie den wil Mijns Vaders doet, Die in de hemelen is, dezelve is Mijn broeder en zuster en moeder'. Hoe groot is die genade, een nietige sterfeling die nauw aan Christus verbonden is. Zo is er door Hem ook een nauwe vereniging met elkaar. Een volk dat mag delen in dezelfde liefde, gerechtigheid, heiligheid en volheid die er in Christus Jezus is. Hoe smelten de harten ineen als Hij in het middelpunt mag staan.

Gaat uw hart door genade naar Hem uit? Want én Hij Die heiligt, én zij die geheiligd worden, zijn allen uit één; om welke oorzaak Hij Zich niet schaamt hen broeders te noemen (Hebr. 2:11). Dit is alleen maar te bewonderen.

Lisse, ds. C. Neele

Het geestelijk nut van de beproeving

Nooit heeft de Heere kwade bedoelingen wanneer Hij de Zijnen beproeft. Het onrecht wordt in God niet gevonden. Het is wijsheid wat Hij doet. Hij doet het alles tot ons nut. Dat neemt niet weg dat wij God kunnen narekenen. Wat kunnen er knopen zitten in de draden van ons leven. Wij zijn niet zo snel klaar met het ontbinden van de levensknopen van beproeving, kruis en strijd.

Smalle weg

J.C. Ryle zegt: 'Het heeft geen zin om te ontkennen dat de weg naar de hemel smal is. Er zijn zoveel dingen die het geloof op de proef stellen. Gelovigen hebben beproevingen die de wereld niet kent. Zij hebben van binnen een hart dat zwak, bedrieglijk en niet te vertrouwen is. Het is koud als zij zouden willen dat het warm was, het is veel meer bereid te slapen dan te waken. Zij hebben van buiten een wereld die Christus en Zijn volk niet lief heeft. Een wereld vol laster, spot en vervolging. Een wereld waar degenen die zij het meest liefhebben vaak deel van uitmaken. Zij hebben vlakbij zich een drukke duivel, een vijand die mensenharten al 6000 jaar bestudeert en precies weet waar en wanneer hij zijn verleidingen moet uitvoeren. Het is een vijand die altijd zijn strikken zet, die nooit sluimert en slaapt.

Dan hebben ze nog de zorgen van het leven, zoals de andere mensen. Zorgen voor hun kinderen, een eigen zaak, geldzorgen, zorgen voor aardse plannen, zorgen voor een zwak lichaam. Wie zal het verbazen dat gelovigen soms terneergeslagen zijn? Wie zou zich niet eerder verwonderen dat gelovigen nog zalig worden? Echt waar, ik denk wel eens dat de zaligheid van iedere gelovige een groter wonder is dan de doortocht door de Rode Zee' (Ryle, in: "Het hart van het christelijk geloof").

Raadsels in de beproeving

De wegen en tijden van geloofsbeproeving zijn vaak vol van raadsels. De belofte en de werkelijkheid zijn zo met elkaar in tegenspraak.

God handelt zo anders dan wij ver-

wachten. De Heere beloofde Abraham een zoon en Sara was onvruchtbaar. Mozes werd gezonden om Israël te verlossen, en de dienstbaarheid nam alleen maar toe. David was de troon van al de stammen van Israël beloofd, en hij wordt vogelvrij verklaard. Jezus zegt: 'Deze krankheid is niet tot de dood', en Lazarus sterft.

Zo kan het ook in ons leven zijn. We hebben de Heere gezocht en aangeroepen in ziekte, tegenspoed, in geestelijke nood en duisternis. En de Heere bemoedigde door een woord uit de Schrift, door de prediking. Deed ervaren dat ons gebed verder kwam dan het plafond, dat onze smekingen doordrongen tot Zijn troon. Maar de ziekte werd erger, de omstandigheden veranderden niet, de strijd in het hart werd eigenlijk alleen maar groter.

Wat roept dat veel vragen op! Het brengt een crisis teweeg. De vraag komt boven: 'Was het Gods belofte, of heb ik het mij verbeeld? Was de troost die ik in de Bijbel vond en onder de prediking hoorde geen zelfbedrog? Het is vast allemaal van mijzelf geweest. En als dit geen waarheid is, wat is er dan wel van God en Zijn werk in mijn leven te vinden?

De raadsels en de vragen brengen ons op de zeef van satan. Hij zal ons toeroepen: 'Waar is nu uw God? Wat ziet u nu van Zijn liefde?'

Het ongeloof, de twijfel, krijgt hier zo gemakkelijk de overhand. Asafs klacht welt vanzelf op uit het hart: 'Heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij Zijn barmhartigheden door toorn toegesloten?'

Wat is het moeilijk om in duisternis te zitten en toch op de Heere te vertrouwen. Wij geven de moed op. Wij laten de belofte los. Wij laten God los.

Luther zegt: 'Als Jezus mij zo lang had laten wachten als die vrouw (hij bedoelde de Kananeese vrouw), ik was allang weggegaan.'

Maar God laat Zijn kinderen niet los. Daarom kunnen zij niet bij Hem weggaan en zeggen zij met Job: 'Zie, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen' (Job 13:15).

Waarom? Het is een klein woordje,

maar er ligt een zee van tranen, een hele wereld van vertwijfeling en moeite in. Niet alleen smart maar ook klacht, niet alleen onwetendheid maar ook opstand klinkt door in de 'waarom-vraag'. Waarom gebeuren er zoveel dingen in mijn leven, die ik zo graag anders had? Waarom loopt mij alles tegen? Waarom zijn anderen wel voorspoedig en ik niet?

Het zijn vragen waar jongeren en ouderen mee worstelen. Spoedig verdienen wij de Heere in Zijn handelen met ons. Wat is het moeilijk om de Heere te vertrouwen als het levensleed ons diep raakt. Ook Gods kinderen zijn geen vreemdeling van deze moeilijke vragen. Als Gods wegen tegen vlees en bloed ingaan, borrelt het 'waarom' ook op in hun hart. Dan horen we Jacob zeggen: 'Al deze dingen zijn tegen mij'. En Asaf roept uit: 'Heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij Zijn barmhartigheden door toorn toegesloten?' Uiteindelijk moet alles worden teruggebracht op onze afval van God in het Paradijs. Op de bodem van alle vragen ligt der wereld zondesschuld, zo sprak

Wat is het moeilijk om in duisternis te zitten en toch op de Heere te vertrouwen. Wij geven de moed op. Wij laten de belofte los. Wij laten God los.

Isaïc da Costa. Daar brengt de Heilige Geest in de levende ontmoeting met God. We komen bij onze eigen schuld terecht. 'Ik heb gezondigd, wat hebben deze schapen gedaan'.

Vanuit dit kennen van onszelf wordt alles anders. Het 'waarom' verschrompelt bij het ontdekken hoe groot onze zonden en ellenden zijn. Het wordt een wonder dat het niet erger is, want ik heb erger verdiend. Hier gaat de hand op de mond en zeggen we met Job: 'Met het gehoor van mijn oor heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog, daarom verfoei ik mij en heb berouw in stof en as' (Job 42:5, 6).

Christus' kruis, ons kruis

Calvijn heeft in zijn belangrijkste theologisch werk, de Institutie, op een ontroerende manier geschreven over de beproevingen van het geloof. Je merkt dat hij daar zelf geen vreemdeling van was.

Calvijn gaat op deze zaken uitvoerig in wanneer hij in het derde boek handelt over 'De wijze waarop wij deel krijgen

aan de genade van Christus, welke vruchten daaruit voor ons voortkomen en wat dit in ons uitwerkt'. Het moet Gods kinderen niet verwonderen dat de Heere hen leidt in wegen van beproeving en strijd. 'Het is de wil van de hemelse Vader hen op deze wijze te oefenen, om zo de Zijnen terdege te beproeven hoe het er bij hen voorstaat'.

Daarbij wijst Calvijn op Christus de grote Kruisdrager. 'Bij Christus, Zijn Eerstgeborene, is Hij daarmee begonnen en bij al Zijn kinderen gaat Hij met deze handelwijze door'.

Christus gaat Zijn Kerk voor in de weg van het kruis. Daarin ligt een bijzondere troost. 'Er zit voor ons ook een bijzondere troost in, als wij in moeilijke en bittere omstandigheden die we als tegenspoed en rampen beschouwen, gemeenschap hebben aan het lijden van Christus. Want zoals Hij vanuit de krochten van alle kwaad de hemelse heerlijkheid ingegaan is, zo zullen ook wij door allerlei moeilijkheden heen daar gebracht worden'.

De verwijzing naar Filippenzen 3:10 is veelzeggend! Wat een diepte ligt er in dit woord van de apostel Paulus: 'Opdat ik Hem kenne en de kracht Zijner opstanding en *de gemeenschap Zijns*

lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende'.

Gemeenschap met Zijn lijden! Calvijn spreekt van 'metgezellen van het kruis van Christus'.

'Zou het niet van grote betekenis kunnen zijn voor het lenigen van heel de bittere pijn van het kruis dat onze gemeenschap met Christus des te sterker wordt, naarmate wij meer

door tegenspoed getroffen worden? Als wij gemeenschap met Hem hebben, wordt ons lijden niet alleen voor ons gezegend, maar draagt dit ook veel bij aan de bevordering van onze zaligheid' (Calvijn, *Institutie*, deel 3, hoofdstuk 8).

(wordt vervolgd)

Moerkapelle,

ds. W. Harinck

6

De ziekentroost en troost voor zieken

Over het ziek- en sterfbed van Gods kinderen valt de morgenglans der eeuwigheid. Ook al gaat het niet zelden door een diepe strijd heen. Maar hun lijden en strijden staan in het perspectief van de komende heerlijkheid. Het lijden hier beneden weegt niet op tegen de eeuwige heerlijkheid daarboven. Zij lijden, maar niet als die geen hoop hebben.

Toen aan een oude pelgrim op weg naar Sion eens werd gevraagd, of hij de volgende morgen op bezoek wilde komen, antwoordde hij dat hij sinds jaren geen 'morgen' had gehad. Het was avond en de dag was reeds gedaald en hij wist zich op weg naar die grote morgen.

We moeten leren elke dag van ons leven te zien in het licht van de eeuwig-

Even maar.....

De dood

Het is stuitend, maar wel waar. De dood is ín. Zonder enig besef over zondeval, eeuwigheid, een gericht, en een laatste Godsontmoeting babbelt de wereld oeverloos voort over gedichtjes, lege liedjes en de vreemdste afscheidsrituelen. Alles moet anders en alles schijnt te mogen.

Het taboe is weg. Er verschijnen glossy's, specials en boeken over het levenseinde. Voor de meesten is de dood hooguit nog iets engs, maar men probeert koste wat het kost en uit alle macht het onderwerp beheersbaar te maken. Wat zou een mens, die rond een open groeve tast als een ontredderde blinde naar de wand, ook anders moeten?

De wereld weet met de dood geen

raad. En dan krijg je rare dingen. Gods kinderen weten met de dood ook geen raad. Het blijft, ook na ontvangen genade, de koning der verschrikkingen. Maar bij Geesteslicht, als er olie in de kruik is, dan mogen ze wel eens zien over dood en graf heen op een andere Koning, die hun is van Israëls God gegeven.

Voor William Huntington had de dood zijn prikkel verloren. Hij wenste soms wel ontbonden te worden en voor altijd met Christus te zijn. In zijn laatste levensdagen zei hij: 'Alles is vlak voor mij. Er zijn geen "indiens" en geen "maren". Ik ben zo zeker van de hemel alsof ik daar al verkeerde'.

Joseph Alleine, prediker in het Engelse Taunton, kon er bij tijden ook wel eens naar uitzien. Op zijn sterf-

bed voerde hij zijn laatste strijd met de satan en met de dood: 'Ga weg, jij boze duivel, vijand van het hele mensdom, sluwe drogredenaar! Ben je nu gekomen om mij lastig te vallen, juist nu ik heenga, nu ik zo zwak ben en de dood op mij is? Kwel me niet, want ik ben helemaal niet van jou. Ik ben des Heeren. Christus is van mij en ik ben van Hem, van Hem door het verbond. Ik heb bij mijzelf gezworen dat ik des Heeren ben, en van Hem zal ik zijn. Daarom: ga!'

De laatste woorden van de wegstervende Philpot waren: 'Loof de Heere, o mijn ziel'. Dan is de dood niet meer ín, maar uit, voor eeuwig uit en uitgepraat, want God zal alle tranen van de ogen afwissen. Wat is úw enige troost in leven en ster-ven?

heid. Het leven van een christen moet bestaan in het voortdurend overdenken van het toekomstige leven. Calvijn noemt de in deze artikelen al eerder genoemde overdenking van het toekomstige leven, samen met de zelfverloochening en het kruisdragen, als de meest wezenlijke onderdelen van het christelijke leven. De verdrukkingen in ons leven, zo zegt Calvijn, hebben een tweeledig doel: de verachting van het tegenwoordige leven én de overdenking van het toekomstige leven. Wij hebben van nature een beestachtige liefde tot deze wereld en daar wil God ons van verlossen. Om dit kwaad in ons tegen te gaan, stelt Hij ons onder de tucht van het kruis. We leren dan kennen de ellende van deze wereld en de ijdelheid van al haar goederen. God wil dat wij onze ogen zullen opheffen naar de hemel (Inst.III,9,1).

De beschouwing van het toekomstige leven is één van de middelen tot heiligmaking en het houdt voor Gods kinderen, temidden van alle lijden en verdrukking, een rijke troost in. Als een mens weten mag met God verzoend te zijn door het bloed van Christus, dan gaat zo'n mens, als hij ziet op de dagelijkse zonden en de inwonende ongerechtigheid, verlangen naar de voorgestelde volkomenheid. Ons ongeluk is dat we zo vast zitten aan dit aardse. Maar juist een ziekbed kan een middel zijn om gericht te worden op het eeuwige. Juist de ziekte doet ons het betrekkelijke van het aardse zien. Deze wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheid, maar die de wil van God doet, die blijft tot in eeuwigheid.

Strijdende kerk

Maar aan de hemel is een weg verbonden, zo betoogt Van Hille dan in de Ziekentroost, een weg waarop veel geleden en gestreden moet worden.

Op die weg krijgen we te maken met de listige omleidingen van satan. Omleidingen van satan, dat wil zeggen verzoeking om ons van de rechte weg af te brengen. En juist als het lichaam zo ziek is, hebben we soms zo weinig weerstand tegen de duivel. Dan is er het gevaar dat we ons overgeven aan zondig zelfmedelijden, aan zelfbeklag. Satan probeert zo alle gedachten aan God en Zijn zalige dienst weg te nemen. Er moet tot het laatst toe gestreden worden tegen de satan, de zonde, ons eigen ik. Die strijd kan zo zwaar zijn op het ziekbed, op het sterfbed.

'Tot deze verheerlijking kunnen wij niet komen dan door veel lijden', zo zegt de Ziekentroost dan. Ik las dat ds. P. Honkoop sr. eens gezegd heeft: 'Ik mag door genade zeggen niet bang te zijn voor de eeuwigheid want mijn anker ligt vast, maar wel voor een lang ziekbed waarin het soms schijnt dat de duivel vrij spel heeft'. De Ziekentroost wekt er dan ook toe op om te bidden en te waken.

Bijbels pastoraat

Waarmee kan de schuldverslagen zieke en stervende op zijn ziekbed beter getroost worden dan met Christus? Van Hille doet dat in de Ziekentroost. Hij wijst steeds weer op Jezus. In dezelfde lijn deed Franciscus Ridderus (1620-1683) dat. Hij schreef een mooi boekje, bestemd voor zieken en stervenden, met de titel *Historisch Sterf-huys*. Van Hille zou het zo ook geschreven kunnen hebben. In het boekje van Ridderus komt het volgende gesprek voor tussen een predikant (P) en een zieke (Z). Ik wil het u doorgeven om duidelijk te maken hoe onze vaders omgingen met zieken en stervenden. Darbij is het ook voor ons zo onderwijzend. Ik geef u vanuit dat boekje dat gesprek door:

Z: Ik heb vele zonden, maar dit kan ik betuigen voor God die alles weet, dat ik niet met opzet een geveinsd hart heb gehad; en mijn zonden heb ik voor de Heere beleden, ik steun nu op Zijn belofte.

P: Er is voor Gods kinderen weggelegd een kroon der heerlijkheid.

Z: Ik heb in mijn gezonde dagen soms horen preken over de geestelijke strijd en over geestelijke verlaten; ik beken dat ik nooit goed begrepen heb wat men daarmee bedoelde, maar nu ervaar ik het; de duivel stelt mij al mijn zonden voor ogen.

P: Vrees de beschuldigingen van de duivel niet, toon dat ge vertrouwt op Gods genade in Christus, dan zal uw ziel vrede en vreugde vinden. Ge moogt ook zien op de kenmerken der genade, die in u zijn, immers, ge hebt altijd van uw zonden een gewetens-

Deze wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheid, maar die de wil van God doet, die blijft tot in eeuwigheid.

zaak gemaakt en genade begeerd.

Z: Ach mijn kleingeloof, ja ongelooft; ik vind Jezus niet; ach kon ik toch maar geloven.

P: Ook een kleingeloof is toch geloof; strijd, dan zult ge overwinnen, bestorm de hemel met uw verzuchtingen, opdat God u Zijn genade weer doet voelen.

Z: Het wachten valt mij zo lang, er is geen verhooring op mijn gebed.

P: Zeg dat toch niet, God is waarlijk een God van verhooring, wacht op Hem!

Z: Ik heb nog nooit mijn zonden zo gezien als nu, en ik ken wel Christus' genade, maar is zij ook voor mij?

P: De duivel beschuldigt u, maar Christus pleit voor u.

Z: Een christen ben ik door Gods genade, maar kan ik daar wel gerust op zijn; ik hoop in mijn belijdenis te sterven, maar is het wel genoeg?

P: Het zou niet genoeg zijn als het enkel een belijdenis met de lippen was.

Z: Ik zal volharden bij mijn belijdenis, ik blijf bij de genade Gods. Ik voel ook al wat meer troost. Ach mijn Jezus, ach mijn Jezus, blijf bij mij, blijf toch bij mij.

P: Uw gebed zal worden verhoord; wij zullen ook voor u bidden en u troosten met de woorden uit de Schrift.

Grijp moed, vriend en zeg: Heere Jezus, ontvang mijn geest.

Dat is troost voor zieken, zoals Van Hille het bedoeld heeft in de Ziekentroost.

Zalig toekomstperspectief

We kunnen de hemel niet ontvangen als we niet wedergeboren zijn. We kunnen nooit de vruchten van een waar geloof voortbrengen als we niet vernieuwd zijn, als we niet van dood zijn levendgemaakt, want in de hemel zal niet inkomen iets dat ontreinigt, gruwelijkheid doet en de leugen spreekt.

Van Hille wijst erop dat de gelovigen niet wankelmoedig moeten worden als ze zien, dat de goddelozen soms voorspoed hebben tot het einde toe. Het moet ons eerder verwonderen dat het niet nog erger is. Willem Sluyter zegt: 'Een mens kan geen twee hemelen hebben'. De goddelozen hebben hun voorspoed hier op aarde in dit leven, maar de rechtvaardigen na dit leven in de eeuwige vreugde. 'En al moeten wij met Christus wat lijden, zo moeten wij niet kleinmoedig wezen; want wij zien dat Christus Zelf, toen Hij om onze zonden geslagen was, niet weder geslagen, maar geduldig geleden heeft'.

In het slot van de Ziekentroost wordt ons de grote dag van de wederkomst van Christus voorgesteld. De Heere Zelf zal met de stem van de archangel en met de bazuin Gods neerdalen van de hemel. De doden zullen worden opgewekt. Allen zullen openbaard worden voor de rechterstoel van Christus. Dan zal Christus de schapen en de bokken van elkaar scheiden. De schapen zullen horen de liefelijke stem van Christus: 'Komt gij gezegenden Mijns Vaders, beërf dat Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld'.

Iemand heeft eens gezegd: 'Een kwartier in de hemel zal Gods kinderen alles doen vergeten, want God zal alle tranen van hun ogen afwissen'. Dat doet geen ambtsdrager, dat doet geen engel, maar dat doet God Zelf. En dan eindigt de Ziekentroost met deze woorden: 'Daar zullen wij met grote vrijmoedigheid staan voor het aangezicht dergenen die ons benauwd hebben. Daar zullen wij blinken gelijk de zon in het Rijk van onze Vader. Daar zullen wij komen tot de menigte van de vele duizenden der engelen. Daar zullen wij met Hem heersen van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen. Zalig

zijn zij, die in het boek des levens geschreven zij'.

*Zo hoog als Uw gedachten zijn,
Zo diep zijn vaak Uw wegen,
En schoon dan nu mijn lijdenspijn
Me een onbegrijpelijk raadsel schijn,*

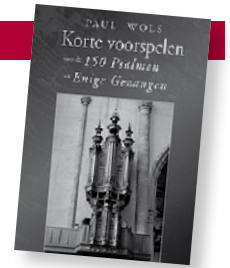
*'t Komt uit Uw Raad mij tegen;
En wat mij nu nog tranen kost,
't Wordt eenmaal heerlijk opgelost
En brengt een oogst van zegen.*

(slot)

Zeist,

ds. J.J. van Eckveld

Een goed voorspel

De eerder verschenen muziekbundels van Paul Wols hebben gelukkig goede ingang gevonden. Een constatering die berust op eigen waarneming: tijdens de erediensten 'in den lande' zijn de bewerkingen van Wols regelmatig te beluisteren. Overigens is er voor onze organisten de laatste tijd veel goede, bruikbare muziek verschenen.

Toch, bovengenoemde bundel is niet overbodig. Korte voorspelen zijn er immers niet zoveel, terwijl er echt wel behoefte aan is... Wols schreef inleidingen van ongeveer tien maten, instemmend met het uitgangspunt van J. Worp: alles in ernstige kerkelijke stijl.

De moeilijkheidsgraad van deze korte voorspelen is niet hoog, hoewel men dat ook weer niet te snel moet denken. Technische beheersing is zonder meer een voorwaarde, waarna men zich - en dán alleen - kan bezig houden met de wijze van vertolken. Wie een gedicht of verhaal voorleest zonder te letten op punten en komma's, is niet functioneel bezig. Zo ook als een voorspel gepresenteerd wordt als 'wat noten bij elkaar'. Dit klemt temeer bij een kort voorspel. In die korte tijd immers wil de organist de gemeente voorbereiden op en leiden naar het te zingen psalmvers; in overeenstemming met de inhoud van dat vers. Dat vraagt om zorgvuldigheid, de juiste registratie en muzikale interpretatie. Daarvoor dienen ook aanwijzingen als *andante*, *allegro*, *maestoso*, enz.

Op dat alles doelt Wols als hij in zijn "Ten geleide" schrijft: 'Speel niet ge-

haast, zodat de noten over elkaar struikelen; je moet elke noot beleven, proeven'. Op deze wijze kan een kort voorspel inderdaad grote zeggingskracht hebben, zoals sommige mensen de gave hebben met enkele zinnen veel mee te delen.

Bij dezen wensen we onze organisten veel studielust toe en dat zij hun dienende taak biddende zouden mogen verrichten. Eenvoudig, verstaanbaar en waardig orgelspel in de eredienst is tot stichting. Onze organisten verdienen waardering en het is een volmaakt man of vrouw die niet in noten struikelt.

Niet minder dan totaal vijftig jaar heeft Paul Wols de gemeentezang begeleid. Eerst in Rotterdam-West, het langst in Rotterdam-IJsselmonde en de laatste jaren in Hendrik-Ido-Ambacht. Vanwege zijn leeftijd heeft hij recent plaats gemaakt voor jong talent. De Heere geve hem en zijn vrouw een nieuw lied in de mond (Ps. 40:4). En mocht hij lust hebben: langere bewerkingen om vóór de eredienst te spelen zijn altijd welkom. Tenslotte nog een raad aan de kerkenraden: u zou de organisten een dienst doen door er voor te zorgen dat de bundel van Wols op de orgelbank ligt. Ook nog cadeau doen om thuis te oefenen is helemaal ideaal.

Genemuiden,

ds. C. Hogchem

N.a.v. "Korte voorspelen voor de 150 Psalmen en enige gezangen", Paul Wols, uitg Den Hertog, Houten, bestelnummer 331070, 83 blz, prijs € 39,90.

'Zie, éér ge tot de beslissing overgaat...'

De naoorlogse emigratie naar Canada

Aansluiten bij een bestaande kerk of een nieuwe gemeente stichten. Dat was de vraag waarvoor de naoorlogse immigranten in Canada stonden.

Het gebeurde nogal eens dat emigranten uit bepaalde plaatsen elkaar overzee weer ontmoetten. Zo kwam een groep Krabbendijkenaren in St. Catharines terecht en kozen nogal wat mensen uit de Gelderse Vallei voor de regio's Lethbridge en Norwich. De oprichters van de gemeente Chilliwack kwamen hoofdzakelijk uit Zuid-Holland.

Veel immigranten vestigden zich in het zuiden van de provincies Ontario, Manitoba, Alberta en British Columbia. Daar ontstonden in totaal veertien Gereformeerde Gemeenten, waaronder vijf afdelingen die nooit zelfstandig zijn geworden (Calgary is al meer dan 55 jaar een afdeling). Ds. M. Heerschap was in 1954 de eerste predikant van de Canadese gemeenten.

Verbonden aan prediking

Binnen de Christelijke Gereformeerde Kerken heerste verschil van mening over de vraag of de emigranten zich bij bestaande kerken konden aansluiten of nieuwe gemeenten moesten stichten. De behoudende vleugel vertolkte bij monde van ds. G.A. Zijderveld die laatste opvatting.

Voor de leden van de Gereformeerde Gemeenten lijkt de vraag niet gespeeld te hebben. In de bestaande kerken ontbraken doorgaans de prediking en het kerkelijk leven die men begeerde, dus probeerde men een eigen gemeente te stichten zodra zich een groepje gelijkgezinden verzameld had.

Vantevoren hadden de emigranten daar niet altijd een duidelijk omlind idee over. Ze namen wat goede boeken mee, en hoopten op den duur voldoende geestverwanten aan te

treffen om tot kerkstichting te kunnen overgaan. Een emigrant die werd uitgenodigd mee te gaan naar de Gereformeerde Kerken noteerde later: 'Doch ik zeide tot die man: Ik ga je 't ronduit zeggen, we zijn dat helemaal niet van plan. We willen bij onze eigen kerk blijven. Toen zei die man: Dat is zo ver. Waarom zou je dat doen? 't Is hier dichtbij, de kerk van ons. De leer is 't zelfde, man. Maar ik bleef toch bij 't besluit om niet bij hen ter kerk te gaan.

En zo brak toen de zondag aan. Maar ach, wat was dat een gemis. Het werd nu wel gevoeld niet naar de kerk te kunnen gaan. We hebben toen zo met elkaar met veel gebrek gelezen uit de Catechismusboek van wijlen ds. Van Reenen'.

Als anderen zich in de omgeving vestigden, hield men gezamenlijke leesdiensten in een woning, en een enkele keer kwam een van de predikanten uit de Verenigde Staten.

De kerk vormde ook een sociale verbindingsschakel, die men soms hard nodig had als in het nieuwe land ontmoedigende ervaringen werden opgedaan of als het gemis van familie en bekenden zich opdrong.

Theologische en sociale functie

De pioniersmentaliteit uitte zich niet alleen in het opbouwen van een nieuw bestaan, maar ook in het tot stand brengen van een nieuw kerkelijk leven. Niet voor niets is religie het belangrijkste kenmerk van de etnische identiteit van de Nederlanders in Noord-Amerika genoemd. En ontberen deed temeer waarderen.

De kerk vormde ook een sociale verbindingsschakel, die men soms hard nodig had als in het nieuwe land ontmoedigende ervaringen werden opgedaan of als het gemis van familie en bekenden zich opdrong.

Het ontbreken van eigen scholen (tot 1975) en van een min of meer door reformatorische beginselen gestempelde dorpsgemeenschap kan de kerkverlating bevorderd hebben, maar daar stond tegenover dat het juist de kerk was die de emigranten aan elkaar verbond, waardoor kerkverlating verstrekkende gevolgen had.

Jonge gemeenten

Bejaarde leden waren zeldzaam in die eerste tijd. Er waren ouders die, soms tegen wil en dank, overzee gingen als bijna al hun kinderen emigreerden, maar verder waren het vooral jongere gezinnen en alleenstaande jonge mannen die aan het avontuur begonnen.

Onder de ambtsdragers waren dan ook relatief veel dertigers en veertigers, en bepaalde beroepsgroepen, zoals onderwijzers, ontbraken. Door opspelende verschillen hadden de jonge gemeenten met kinderziekten te kampen, waarbij ambtsdragers soms niet werden herkozen of bemiddeling vanuit de classis nodig was. De landverhuizers waren vaak niet de minst daadkrachtige persoonlijkheden, en dat had ook weleens schaduwzijden.

De gemiddelde zittingsduur van de kerkenraadsleden in die eerste periode was niet zo lang. Van de 32 mannen die in de jaren 1950-1955 ouderling of diaken werden, beleefden er slechts drie hun 25-jarig ambtsjubileum (twee van hen dienden overigens bijna 45 jaar: H. Bisschop te Chilliwack, L. Nieuwenhuyzen in St. Catharines). De nieuwe gemeenten vonden aansluiting bij het kerkverband in de Verenigde Staten, dat voordien vijftien gemeenten telde. De ontstaansgeschiedenis ging terug tot 1877, maar doordat het Nederlands decennialang gehandhaafd was, was van een taalbarrière met de Canadese gemeenten nauwelijks sprake.

Omschakeling

In de tweede helft van de jaren vijftig was de 'emigratie-epidemie' over zijn hoogtepunt heen. Ondertussen zochten de emigrantengemeenten voortdurend naar de juiste verhouding tussen behoud van de Nederlandse identiteit en het vinden van een plaats in hun nieuwe land. Dat uitte zich onder meer in discussies over de omschakeling naar een Engelstalig kerkelijk leven. Vooral als de gemeente ook in latere jaren door nieuwe immigranten werd aangevuld, bleef er belangstelling voor de Nederlandstalige dien-

sten bestaan. De mate waarin men de Nederlandse taal behield, verschilt sterk per familie.

In 1955 telden de Gereformeerde Gemeenten in Canada 1036 belijdende leden en doopleden. In 1980 waren dat er 3239, en begin dit jaar was dat aantal uitgegroeid tot 6793 (5734 in de Gereformeerde Gemeenten, en inmiddels behoorden er 1059 tot de Heritage Reformed Congregations). Met het wegvallen van de oudste generatie landverhuizers gaat veel informatie verloren die nooit op schrift is gesteld. Studies als het proefschrift

van dr. E. Koops zijn waardevol doordat ze versnipperde gegevens bijeenbrengen en analyseren.

(slot)

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

N.a.v. "De dynamiek van een emigratiecultuur – De emigratie van gereformeerden, hervormden en katholieken naar Noord-Amerika in vergelijkend perspectief (1947-1963)," door Enne Koops; uitg. Verloren, Hilversum; 416 blz.; prijs € 39.

BOEKENNIEUWS

"Beproefd geloof", door D. M. Lloyd Jones; uitg. De Groot Goudriaan, Kampen; ISBN 9789088651724; 190 blz.; € 17,50.

"Beproefd geloof" bevat preken over Psalm 73 van de bekende Engelse theoloog dr. D. M. Lloyd Jones (1899-1981). Hij behandelt in zijn preken iets dat gelovigen soms kwelt: de schrijnende tegenstelling tussen het arrogant, succesvolle leven van mensen zonder God en het vaak smartelijke, moeilijke leven van Gods kinderen. En ook de verzoeken die in die verbijstering gestalte kunnen krijgen. Ze komen 'op de meest geestelijke mens af als een ware orkaan die alles voor zich wegvaagt'.

Lloyd Jones was calvinist. Als zodanig heeft hij vele andere predikers beïnvloed. Een van hen was de Anglicaanse theoloog J. I. Packer. Deze wist zich vooral geraakt door de theologie van J. Owen (1616-1683). Vanaf de tijd dat Packer Lloyd Jones leerde kennen, had hij echter ook voor hem veel waardering. Over het preken van Lloyd Jones zei Packer in een interview: 'Zo meesterlijk in de uitleg, zo gepassioneerd, zo majesteitelijk in het verkondigen van genade voor zondaren'. Wel stond Lloyd Jones in een andere kerkelijke cultuur dan de onze. J. C. Ryle preekte in de volkskerk, C. H. Spurgeon in een gemeente van op geloof gedoopte hoorders, Lloyd Jones voor een wisselend gehoor in Westminster Chapel. Ie-

der zal rekening hebben gehouden met het karakter van de luisterende gemeente. Mogelijk verklaart dit dat de theoloog de lezer in dit boek niet zozeer de vraag stelt: 'Bent u wedergeboren?', maar het accent legt op 'de discipline van het christelijk leven'.

De boodschap van Psalm 73 is volgens Lloyd Jones 'dat we een verzoeking kunnen veranderen in een grote bron van overwinning'. Ik laat die formulering voor wat zij is. De theoloog merkte in dit verband op dat een mens niet schuldig is, indien de duivel hem een verkeerde gedachte inwerpt. Zo sprak ook S. Oomius. Terecht. Toch schreef A. Gray dat er 'vervloekte overeenstemming' bestaat in verzoeken van de duivel en ons bedrieglijk hart. In relatie tot Romeinen 7:14 verdient ook dat aandacht. Het hoeft niet te ontwaarden in wat Lloyd Jones 'ongezonde somberheid en zelfbespiegeling' noemt.

Het is bijbels de evangeliebeloften te verkondigen aan ieder die het Evangelie hoort. Lloyd Jones deed dat. Het zou echter ook nuttig zijn er aandacht aan te geven dat God een verbondsbelofte in Christus Jezus heel persoonlijk kan maken in het leven van wie zich niet als rein van hart leert kennen en die geen kant meer uit kan met z'n eigen redeneren en methoden. Hoe God in dat failliet als het ware een belofte schrijft in de wanden van het hart, waarop de gelovige uit de

diepte leert pleiten: 'Gedenk aan 't woord gesproken tot Uw knecht'.

"Beproefd geloof" bevat inmiddels ook tal van goede gedachten. 'In het geestelijk leven weet ik niets dat meer ontmoedigend is dan wanneer we een type persoon ontmoeten, die de indruk lijkt te geven dat hij of zij altijd op de bergtop wandelt'. En: 'De mens die de kracht der verzoeking nog niet ontdekt heeft, is de kleinste beginnening in geestelijke zaken'. Lloyd Jones typeert de waarde van bevinding zo, dat zij een illustratie vormt van de waarheid 'dat God altijd goed is voor Zijn volk'.

Nog meer wijze uitspraken: 'Gooi de krant aan de kant en denk over God, over uw ziel...'. Kenmerkend voor Lloyd Jones is ook de uitspraak dat 'het niet is genoeg om te zeggen, zoals velen doen, dat we, wát ons ook moge gebeuren, eenvoudig 'op de Heere zien' moeten, en dan zal alles goed zijn.... Het is een onschriftuurlijke lering'. Zulke woorden bevatten waardevolle adviezen.

Kampen,

G. Roos

"Getuigen van de Koning", door A. Vogelaar-Van Amersfoort; uitg. Den Hertog, Houten; ISBN 978 90 331 2266 8; 124 blz.; € 12,90.

Dit boek is het elfde in de reeks "Vertellingen bij de kerkgeschiedenis". Opnieuw is het een mooi uitgegeven deel met prachtige tekeningen van Rino Visser. Een leesboek voor jong en oud, ook een mooi voorleesboek voor onze kinderen.

In dit boek worden elf zendelingen beschreven en hun werk, vaak vanuit het perspectief van kinderen. Dat maakt de hoofdstukken heel toegankelijk. Verschillende bekende zendelingen komen aan de orde, zoals William Carey en Robert Morrison. Maar ook veel onbekende zendelingen, zoals Adoniram Judson, John Scudder en John Clough.

De verhalen bestrijken de periode van 1800 tot ongeveer 1930. Het is duidelijk dat de zendelingen er alles voor hebben overgehad om het Woord van God in India, China en Birma te brengen. Wat een tegenslagen hebben ze soms gehad! Een voorbeeld: brand in de drukkerij, waardoor veel Bijbels verloren gingen. Toch is Carey doorgegaan. Op zijn sterf-

bed zei hij: 'Als ik weg ben, zeg dan niets over dr. Carey, maar spreek alleen over dr. Carey's Zaligmaker'.

Adoniram Judson heeft een man ge-doopt, Boedda was dus niet machtig genoeg. In het verhaal lezen we over Salil en Ketan, twee jongens, die het gezien hebben. Dat maakt diepe indruk op hen. Kort daarop werd Judson in de gevangenis geworpen. Eén van de gevangenen spot met hem: 'De vooruitzichten van je zending zijn schitterend, vreemd beest'. Het antwoord luidt: 'Even schitterend als de beloften van mijn God, m'n vriend'. Zijn vrouw Ann ging keer op keer naar de gevangenis, zelfs met haar pasgeboren dochtertje. Maar toen Judson uit de gevangenis kwam, kon hij zijn vrouw en dochter begraven. Aan het einde van zijn leven waren in Birma honderd kerken met achtduizend leden.

Nooit geweten dat in juli 1878 door zendeling Clough en zijn helpers in drie dagen tijd 3536 Indiërs zijn gedoopt! Baddpuddy Abraham had het hem gezegd: 'Met Pinksteren zijn er drieduizend gedoopt, en wij zijn hier ook met drieduizend mensen'.

Het is verleidelijk om te citeren, zoals uit het hoofdstuk over de vrouw met het boek, Gladys Aylward, die met weeskinderen vluchtte en veilig over de Gele Rivier komt.

In dit boek kunnen we lezen hoe de Heere Zelf zorgt voor de verspreiding van Zijn Woord. Zijn werk wordt gezegd door middel van zendingen, die door de Heere gestuurd zijn. Zoals de Heere toen werkte, zo werkt hij nog.

Veenendaal, D. van Wijngaarden

"Een ootmoedig gebed van een evangeliedienaar", bevestiging en intrede van ds. G. van Manen te Elspeet, uitg. boekbinderij/uitgeverij F.N. Snoek, Ermelo, 80 blz.; ISBN 97890 76731 95 7, € 6,90 (excl. verzendkosten)

Na ruim drie jaar de gemeente van Middelharnis gediend te hebben werd ds. G. van Manen op woensdag 7 januari 2009 bevestigd in Elspeet. De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Elspeet heeft in een keurig verzorgde uitgave de herinnering aan deze dag willen bewaren. De bevestigingspreek van de consulent, ds. G. Beens van Kootwijkerbroek, is afgedrukt op pagina 5 tot 33. Deze ging over Genesis 29:10-27. Het thema luidde: "Eliëzer, de bruidswerver", nader uitgewerkt in drie aandachtspunten: zijn gebed, zijn

opmerkzaamheid, zijn verwondering. De gehele liturgie is weergegeven, ook het formulier tot bevestiging van een dienaar des Woords. Daarna volgt de hartelijke toespraak van een broeder die drie jaar lang met de bevestigde samen op de theologische school verkeerd heeft. 'We kennen elkaar, niet alleen zo maar oppervlakkig, maar we hebben elkaar ook mogen leren verstaan in de dingen die ons binden...Door die verbinding van Godswege in de ziel, in het dal van ootmoed...(28, 29)'.

Vanaf bladzijde 34 lezen we de in-trede-preek van de nieuwe predikant van Elspeet die hij hield in het kerkgebouw van de hervormde gemeente ter plaatse. Zijn tekst was Psalm 51:14 en 15: 'Geef mij weder de vreugde Uws heils en de vrijmoedige geest ondersteune mij; zo zal ik de overtredders Uw wegen leren en de zondaars zullen zich tot U bekeren'. De samenvatting van de preek was: een ootmoedig gebed van een evangeliedienaar. Vandaar dus ook de titel van deze uitgave. Nader werd stilgestaan bij: wat er in dit gebed wordt begeerd, en wat er in dit gebed wordt beoogd.

Vanaf bladzijde 56 lezen we de gebrui-

kelijke toespraken, waarbij de gemeente van Middelharnis en de 'vrienden uit Krabbendijke' niet vergeten worden. Daarna kunnen we kennisnemen van de toespraak van ds. A. Verschuure namens de classis Barneveld en de Particuliere Synode Oost. Hij gewaagt van 'twee Zeeuwen op de Veluwe'. Vervolgens horen we de toespraak van ds. C. Stelwagen: 'Een hervormde dominee spreekt een Gereformeerde Gemeentedominee toe in de hervormde kerk... een eigenaardige, toch wel mooie setting...'. Ook burgemeester D. van Hemmen voert het woord: 'U bent gekomen naar één van de mooiste gebieden van ons land'. Als laatste luisteren we naar ouderling S. Kok namens de gemeente en de kerkenraad. Het geheel vormt een waardige herinnering aan een onvergetelijke dag!

Deze fraai gebonden uitgave is te bestellen bij diaken J.A. Jobse, Uddelerweg 51, 8075 CH Elspeet, tel. 0577-491827; mailadres: jjobse@klikSAFE.nl.

Ik hoop van harte dat hij zijn beperkte voorraadje spoedig kwijt is.

Klaaswaal, ds. G. J. van Aalst

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te Bodegraven, Emmeloord en Groningen: ds. D.W. Tuinier te Aagtekerke; Te Hoofddorp: ds. B. van der Heiden te Alblasserdam, Te Opheusden: ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom; Te Poederoyen: ds. G.J.N. Moens te Meliskerke.

BEDANKT

Voor Zwijndrecht: ds. M. Karens te Werkendam.

■ EMERITAAT DS. A.J. GUNST

De classis Tholen heeft in haar vergadering van 19 januari aan ds. A.J. Gunst met ingang van 1 februari 2011 op de meest eervolle wijze emeritaat verleend. Ds. Gunst heeft de gemeente van Nieuwerkerk 8½ jaar gediend. In 1985 werd hij als

kandidaat bevestigd in de gemeente Terneuzen. Daarna diende hij de gemeenten Tholen, Benthuizen en sedert 3 juli 2002 de gemeente Nieuwerkerk. Ds. Gunst had zitting in o.m. het Curatorium van de Theologische school en het deputaatschap voor de Evangelisatie. De Heere mocht hem mét zijn echtgenote bij het klimmen der jaren goed en nabij willen zijn en hem nog kracht willen geven om de gemeenten te dienen.

B. Both, scriba classis Tholen

■ AANGEPASTE KERKDIENTST TE MOERKAPELLE

Zaterdag 12 februari zal in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Moerkapelle een aangepaste kerkdienst worden gehouden voor mensen met een verstandelijke handicap. In deze dienst hoopt voor te gaan ds. W. Harinck, die

wenst te spreken over de genezing van een verlamde n.a.v. Lukas 5:17-26. Het thema van de preek is: Vier helpers, één Redder. De dienst begint om 15.00 uur. Iedereen, met of zonder handicap, is hartelijk welkom.

BERICHTEN

■ ZANGAVONDEN

Barneveld

Datheen-samenzangavond op **zaterdag 19 februari**, aanvang: 19.30 uur, in de Oude Kerk te Barneveld, Torenplein 1, te organiseren door de stichting Musica Sacra. Opening, meditatie en sluiting door student J. van Laar. Organist: Pieter Heykoop. Collecte t.b.v. Adullam, Siloah en De Schutse.

Spijkenisse

Zangavond op **zaterdag 19 februari**, aanvang 19.30 uur, in de Dorpskerk te Spijkenisse, Kerkring 1, te organiseren door de jeugdvereniging "Rondom de Bijbel", aldaar, met medewerking van o.a. het jongerenkoor "Sjaloom" te H.I. Ambacht. Opening door student C. van Ruitenburg. Laurens Kroon hoopt iets te vertellen over het doel van de JBGG-actie "Wordt vervolgd". Collecte t.b.v. deze actie.

Tholen

Traditionele Zeeuwse Psalmzangavond op **zaterdag 26 februari** in de Grote Kerk te Tholen.

Algehele leiding: ds. G.J. van Aalst, die meditaties verzorgt over de te zingen Psalmen. Martin Weststrate begeleidt de samenzang. Aanvang: **19.00 uur**, de deuren gaan om **18.15 uur** open. Sluiting: ongeveer **20.45 uur**. Collecte t.b.v. Theologische School van de Geref. Gemeenten. Van deze avond wordt een live-CD-opname gemaakt.

Yerseke

Koor- en samenzangavond op **zaterdag 12 februari**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeenten te Yerseke, te organiseren door de Ring Zeeland van de Bond van Zangverenigingen van de Geref. Gemeenten. Medewerkenden zijn:

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2010

Pag. 114, **gemeente AALST**.

Scriba is nu: G.W. van Horssen, Hamblokesestraat 40, 5308 LH Aalst, tel. 0418-67 36 43, e-mail: gwvanhorssen@kliksafe.nl

het mannenkoor "Elim" uit 's-Gravenpolder en de gemengde koren "Vox Humana" uit Rilland en "De Lofstem" uit Scherpenisse. Collecte t.b.v. de MAF. Opening en sluiting door ouderling Van Vijven.

■ CONTACTGROEPEN HELPENDE HANDEN

Helpende Handen organiseert weer verschillende contactgroepbijeenkomsten. Tijdens deze bijeenkomsten is er voor mensen met een beperking, ouders en andere verwanten, gelegenheid voor ontmoeting en het uitwisselen van ervaringen. U bent van harte welkom!

De *contactgroep Autisme* en de *contactgroep Gedragsproblemen* houden dit voorjaar twee regionale bijeenkomsten op zaterdagmorgen. Het thema is 'Godsdienstige opvoeding thuis'. **Zaterdag 19 maart** is er een bijeenkomst in Apeldoorn en op **zaterdag 26 maart** in Barendrecht.

Donderdagochtend 17 maart kunnen *moeders van kinderen met Downsyndroom* uit de regio Gouda elkaar informeel ontmoeten tijdens een koffieontmoeting.

Zaterdag 2 april wordt in Zegveld in samenwerking met Op weg met de ander, de jaarlijkse jongerendag gehouden voor jongeren met een lichamelijke beperking.

Zaterdag 9 april komt de *contactgroep Downsyndroom* bijeen in Woerden. Het thema van de bijeenkomst is 'Pastoraat en catechisatie aan mensen met Downsyndroom'.

Donderdag 14 april wordt de jaarlijkse bijeenkomst *Autisme in relatie* gehouden in de regio Woerden. Mensen die in hun relatie te maken hebben met autisme, zijn van harte welkom. Het thema is 'Emoties uit een andere wereld; omgaan met je eigen emoties als er autisme in je relatie is'.

De *contactgroep Lichamelijk gehandicapten Centraal-Nederland* houdt **zaterdag 16 april** haar voorjaarsbijeenkomst in Scherpenzeel. 's Middags houdt F. Bunt, jachttopziener in de Kroondomeinen, een presentatie.

Zaterdag 14 mei wordt in Middelburg-Zuid de voorjaarsbijeenkomst van de *contactgroep Lichamelijk gehandicapten Zuidwest-Nederland* gehouden. Spreker is ds. A.J. Gunst.

De nieuwe lotgenotengroep voor *jongeren met autisme* komt **zaterdag 2 juli** weer bij elkaar. Reformatorische jongeren van 16 tot 25 jaar met een (boven) gemiddelde intelligentie, zijn van harte welkom voor een afwisselende bijeenkomst met bezinning, gesprek en ontspanning.

Voor meer informatie kunt terecht op de website www.helpendehanden.nl/activiteiten. U kunt ook e-mailen naar info@helpendehandendehanden.nl of telefonisch contact opnemen: 0348 48 99 70

■ MANNEN GEVRAAGD! OPROEP STAFLEDEN VAKANTIEWEEK LWO/VMBO

Sinds een paar jaar organiseert de Commissie Vakantieweken Gehandicapten (CVG), uitgaande van de Vrouwenbond van de Gereformeerde Gemeenten, een week voor jongeren met een gemiddelde of hogere intelligentie die te maken hebben met gedragsproblemen of die een ADHD, autistische stoornis of andere stoornis hebben. Wij hebben hierbij de leeftijd tussen 12 en 16 jaar op het oog. Van **zaterdag 13 tot 20 augustus** willen wij weer graag zo'n week organiseren. Er zijn al genoeg aanmeldingen van jongeren, we hebben ook vrouwelijke stafleden, maar helaas heeft zich nog maar één man als staflid aangemeld.

Wij zijn daarom op zoek naar mannen die ervaring hebben in het begeleiden van kinderen en jongeren met gedragsproblemen van deze doelgroep. Wij denken aan leerkrachten, docenten of andere begeleiders die werken voor een zogenaamde cluster 4 groep op het SBO of een school voor Voortgezet Onderwijs. Wie heeft er een week van zijn vakantie over voor deze jongeren? Als u belangstelling heeft of zich wilt aanmelden, kunt u contact opnemen met mevr. A. Teerds (078-6122749) of dhr. A. de Vries (033-2866416).

Ook voor enkele SBO/PRO-weken hebben wij nog dringend (vooral mannelijke) stafleden nodig!

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 13 FEBRUARI 2011

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. Tuinier en 14.30 uur leesdienst; Alblasterdam 9.30 ds. B. van der Heiden en 16.30 uur stud. Huijser; Alphen a/d Rijn 15.30 uur ds. W. Harinck; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 16.30 uur stud. Baaijens; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. Bredeweg; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur stud. Baaijens; Benthuizen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 19.00 uur ds. Silfhout; Bodegraven 18.30 uur ds. Van Gelder; Boskoop 19.00 uur ds. P. Mulder; Breda 14.30 uur ds. Brugge; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Deventer 15.00 uur ds. Schreuder; Dirksland 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. Schipper; Doetinchem 9.30 uur ds. J. Karels; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Brugge; Elspeet 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. Van Manen; Emmeloord 18.45 uur ds. Kattenberg; Enkhuizen 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. Heijkamp; Enschede 18.30 uur ds. Boeder; Enter 16.45 uur ds. Boeder; Ermelo 9.30 uur ds. Kleppe; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hogchem; Goes 9.00 en 15.00 uur ds. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. Clements; Goudswaard 15.00 uur ds. Pater; 's-Gravenhage 19.30 uur ds. Joosse; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Hakvoort en 14.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. Van Rijswijk; Groningen 16.00 uur ds. Kattenberg; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Joosse; Hoofddorp 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Hoogvliet 16.00 uur ds. C. Harinck; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 18.30 uur ds. Kleppe; Kapelle-Biezelinge (in Sionkerk te Goes) 11.30 en 18.00 uur ds. Baan; Katwijk aan Zee 10.00 en 17.00 uur ds. Boogaard; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. Tuinier; Krabbendijke 18.30 uur ds. Meeuse; Krimpen a/d IJssel 9.30

en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. Hoogerland en 14.00 uur leesdienst; Leerdam 10.00 en 18.00 uur stud. Huijser; Leiderdorp 16.30 uur ds. Paul; Lelystad 9.30 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Meeuwen 9.30 en 18.00 uur stud. Visser; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Melissant 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Tanis en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. Maljaars; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 14.00 uur ds. Baan; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Nijkerk 18.30 uur ds. Schot; Nunspeet 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. Schot; Opheusden 19.00 uur ds. L. Blok; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Pater; Poederoyen 14.30 uur ds. Karens; Poortugaal 9.30 uur ds. Driessen; Puttershoek 10.00 en 14.30 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur leesdienst; Ridderkerk-Slikkerveer 18.30 uur ds. Van Rijswijk; Rijssen-Noord 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. C. Harinck; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. Clements; Rotterdam-IJsselmonde en 19.00 uur (H.D.) ds. Terlouw; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Bakker en 14.00 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. Verschuure; Scheveningen 16.30 uur ds. Driessen; Sint Annaland 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. Gunst; Sint Philipsland 14.30 uur ds. Bakker; Soest 19.00 uur (H.D.) ds. Visscher; Spijkenisse 17.00 uur ds. De Leeuw; Sprang-Capelle 15.30 uur stud. Visser; Stolwijk 10.00 uur ds. Paul; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Boeder; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Labee; Uddel 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Van Belzen; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. De Waard; Veen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. Melis;

Veenendaal 9.30 uur ds. Van Gelder; Vlaardingen 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Vlissingen 9.30 uur leesdienst en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Golverdingen en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. Karens; Westkapelle 18.30 uur ds. Moens; Wierden 15.00 uur ds. De Wit; Woerden 19.00 uur ds. Van der Net; Yerseke 9.30 (H.A.), 14.00 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Eckveld; Zoetermeer 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Verweij; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Vogelaar.

■ DINSDAG 15 FEBRUARI 2011

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 19.30 uur ds. Visscher; Berkenwoude 19.30 uur ds. Gunst; Borssele 19.30 uur ds. Van Krimpen; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Van Aalst; Stolwijk 19.30 uur ds. Baan; Urk 19.30 uur ds. Van Belzen; Westzaan 19.30 uur ds. Mondria.

■ WOENSDAG 16 FEBRUARI 2011

Aalburg 19.30 uur ds. Schipper; Beekbergen 19.30 uur ds. Van Belzen; Doetinchem 19.30 uur ds. Schreuder; Elspeet 19.30 uur ds. Van Manen; Ermelo 19.30 uur ds. Visscher; Hellevoetsluis 19.30 uur ds. Vermeij; Hilversum 19.45 uur ds. Mondria; Hoofddorp 19.45 uur stud. Huijser; Leerdam 19.30 uur ds. Driessen; Leiderdorp 19.30 uur ds. Van Eckveld; Nijkerk 19.30 uur ds. Bredeweg; Nisse 19.30 uur ds. Bakker; Nunspeet 19.30 uur ds. Schot; Poederoyen 19.30 uur ds. Hoogerland; Rhenen 19.30 uur ds. Vogelaar; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. Van Dieren; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. Verweij; Scherpenzeel 19.30 uur ds. Verschuure; Soest 19.30 uur ds. Van Rijswijk; Spijkenisse 19.45 uur ds. Van der Net; Veenendaal 19.30 uur ds. De Leeuw; Wageningen 19.30 uur ds. F. Mulder; Woerden 19.30 uur ds. Kattenberg.

■ DONDERDAG 17 FEBRUARI 2011

Brakel 19.30 uur ds. Melis; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout; Delft 19.30 uur ds. Van Rijswijk; Hardinxveld-Giessendam 14.00 uur ds. W.J. Karels (huw.bev.) Hoogeveen 19.30 uur ds. Van Belzen; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. Beens; Marknesse 19.30 uur ds. De Wit; Melissant 19.30 uur ds. Meeuse; Naaldwijk 19.45 uur ds. Pater; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. Karens; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Baan; Oude Tonge 19.30 uur ds. L. Blok; Sint Anna-

land 19.30 uur ds. De Heer; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. Schot; Zwijndrecht 19.30 uur ds. Hakvoort.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-l) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur

ev. S. de Visser; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

In een goede groepssfeer **bouwen aan de toekomst van Roemenië?**

Wij zoeken jongeren (met bouwervaring) die van 21 juli t/m 12 aug. willen helpen aan de bouw van een school in Onesti.

Ben je tussen de 18 en 30 jaar en voel je wat voor dit avontuur?

Mail voor informatie naar wergroepzegveld@gmail.com.

ADVERTENTIES

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Oostkapelle geeft met diep leedwezen en ontroering kennis van het overlijden van de heer

Cornelis de Visser

in de leeftijd van 67 jaar

Hij mocht de gemeente in getrouwheid dienen als diaken van 11 januari 1987 tot 1 juni 2010.

De Heere ondersteune zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen en verdere familie in dit verlies en heilige de roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad: J. Sturm, praeses
C. van de Bosse, scriba

Oostkapelle, 1 februari 2011

KOOTWIJKERBROEK

te huur, woning 2 pers.
telf. nr. 0342-441652

Te huur op de **Veluwe**
luxe vak. woning op een prachtige
locatie. 8 pers. v.a.g.v.
0577-459435 b.g.g. 06-51886059

PREKENBOEKEN

Onveranderlijke liefde

Ds. G.M. de Leeuw
10 preken

18,95

Voeg u bij deze wagen

Ds. E. Venema
10 preken

18,95

De liefde als uitnemendste gave

Ds. C.J. Meeuse
10 preken

18,95

In de schaduw van de Appelboom

Ds. J. Schipper
7 preken

7,95

uitgeverij en boekhandel
'de Ramshoorn'
Lange Vorststr. 21 Goes

Tel. 0113-221909 www.ramshoorn.nl

WALCHEREN 4 persoons
vakantiehuis aan de duinen
bezet wk 27 t/m 30. Tel. 0626114521

Voor een zorgzame begeleiding

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Ede / Lunteren (Veluwe) tijdelijk
te huur woning voor max. 7 pers.
Rustig gelegen. Niet ver van bos
en heide. Tel. 06-11086298

Tweedehands boeken

- Ds. And Gray *elf pred Avondsmaaltijden* € 19,50
Ds. J.C. Philpot *Levensbijzonderheden en brieven, 855 blz.* € 75,00
L. Capelle
De weg der bekeering € 21,50
Ds. v. Reenen
Bart en Kees Num. 33 € 23,50
Ds. P. v. Dijk *Toen hij 't ambt ontvangen zou* 600 blz. € 65,00
Ds. Smijtegelt *Des Christens heil en sierraat preken uitgave gebr. Huga* 522 blz. € 45,00
Ds. Abr. Hellenbroek *De Kruis Triomf preken* 691 blz. uitgave 1876 over het lijden € 49,50
Ds. J.C. Philpot *drie delen preken Evangelie predikstoel* € 69,50
Ds. J. Beukelman *vervolgstoffen* 980 blz. € 75,00
Geesjen Pamans
Gods genade verh 679 blz. € 65,00
Ds. Carolus Tuinman
de Catechismus 2 delen € 120,00
Ds. v.d. Groe
Catechismus 2 delen € 75,00
Ds. C. d. Boer *Een vreemdeling hier beneen* € 32,50
Ds. C. v.d. Oever *Het dierbaar borglijden 40 Lijdens preken* € 45,00
Ds. Abr. v.d. Velde *De Wonderen des Allerhoogsten* 437 blz. € 45,00
Ds. Joh. Calvijn
Institutie 2 delen € 115,00
Ds. v.d. Groe
Catechismus preken 2 delen € 75,00
Ds. P. v.d. Hagen
Catechismus preken € 65,00
Ds. W.L. Tukker Abram
Preekschetsen € 21,50
Justus Vermeer
31 oefeningen, 707 blz. € 85,00
Ds. J. d. Groot *prediker voor Gods arme volk* € 21,50
Ds. B. Smijtegelt
pred. Catechismus € 75,00
M. Henry *Bijbelverklaring* 9 delen gr. band € 245,00

P. Stuut

K. Doornmanstraat 36
7461 ER Rijssen
Tel. 0548 514978

Boekhandel en Antiquariaat
De Roo

Ruim assortiment nieuwe en tweedehands boeken:

| Theologie | Bijbels | kinderboeken | leesboeken |
| cd's en kaarten | Tevens inkoop en taxatie |

nieuwe boeken

tweedehands boeken

antiquariaat

*gratis parkeren | op maandag gesloten

078-6124081 | Van Meelstraat 12 | 3331 KR Zwijndrecht | www.derooboeken.nl

TE KOOP in RIJSSEN

aan de bosrand
Ruime twee-onder-een-kap.
Gr. woonkamer, 6 slaapkamers
perc.414 m2. 0548-513149
eavthul@kliksafe.nl

BAKKEVEEN

(FRIES/DR WOUDEN)
of AMELAND-TERSCHELLING
chalets /stacaravans. HUUR NIET
DUUR!! info 0512-516096 of zie
www.vdsluisvakanties.nl

***** **ERMELO** *****

Betaalbare, vrijst. Bungalow.
Voor een onvergetelijke vakantie.
Nog mogelijkheden in het voorjaar
en de zomer. Bel: 0570-513944 /
06-16546054 of kijk voor foto's op
www.cottagehuren.nl

Te huur: in prachtig natuurgebied
Harz. Ruime (boven)woning
t/m 11 personen Tel: 06-47151971
of www.harz-vakantiewoning.nl

4 persoons vak. woning **Veluwe**
Buitengebied Stroe
Tel 0621420647 of
Email: molshoop@solcon.nl

**TE HUUR WONING
KOOTWIJKERBROEK**

Woonruimte op de 1e verd. aan de
rand van Kootwijkerbroek,
gezamenlijk: intree, douche,
wc en wasruimte.
persoonlijk: woonkeuken/kamer
slaapkamer. liefst een vrouw.
ruimte wordt gedeeld met nog
1 persoon. Prijs in overleg inclusief
gas water en elektrisch
bel: 0624988350

Te huur in **ZEELAND**

Vak.won. schoon, ruim en sfeervol!
www.boerderijvakantiezeeland.nl
Tel: 0113-302209

T.h. vak.won. in buitengebied
van **KAMPERLAND**.
Dicht bij veerse meer en strand.
Bezet wk. 18,27 t/m 31
Tel 0113-351899, 06-204127592

Te huur vrijstaande woning
aan de rand van **Aagtekerke**.
Mooie omgeving met vele moge-
lijkheden. Tel. 06 51485518

Handen van de kerk wereldwijd

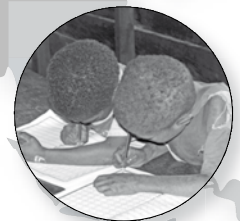

**Dominicaanse
Republiek**

Gezondheidszorg

Darfur
Noodhulp

Papua
Alfabetisering

Peru
Aandacht en liefde
voor straatkinderen

Zuid-Afrika
Strijd tegen HIV / Aids

Help mee!

- Steun ons werk met een gift
- Nodig ons uit voor een gemeenteavond of op vereniging

HANDEN VAN DE KERK
**Bijzondere
Noden**

GIRO 307447 Woerden

DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING IN BIJZONDERE NODEN VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN
Houttuinlaan 7 • 3447 GM Woerden • T 0348 48 99 10 • E bijzonderenoden@cbgg.nl • I www.bijzonderenoden.nl

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begrafenissen

met aandacht voor uw persoonlijke wensen.
In alle rust, vertrouwelijk en met bescheidenheid.

Wij verzorgen alléén begrafenissen door het gehele land en zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.
• H. de Jongh • P.H. van der Leer • D.D.E. Melieste.

Begrafenisonderneming de Jongh

Hardinxveld-Giessendam T (0184) 611 154
Waardenburg T (0418) 652 039
Werkendam T (0183) 701 017

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

AVONDMAAL-SERVIEZEN

Uit voorraad of naar tekening.

Schoonhovens Silverhuys B.V.

Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,
Telefoon 0182 - 382614.

Van Horssen bv

BOEKHANDEL & UITGEVERIJ

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:

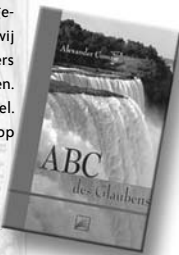
Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken voor jong en oud, Voordeelboeken, Tweedehands, CD's en bladmuziek.

Vakantie op de Veluwe?
www.rusteenweinig.nl

DUITSLAND... IS EEN RIJK, WESTERS LAND.

Maar geestelijk zeer arm. Gods Woord wordt eenzijdig verkondigd. De waarheid wordt geweld aangedaan. Met uw bijdrage kunnen wij Hollandse en puriteinse oudvaders weer onder de aandacht brengen. Voor info: www.svvhed.org of bel. Help ons helpen met een gift op onderstaand rekeningnummer.

T 0416 - 691788
svvhed@kliksafe.nl
Gift: 548.98.79.20

www.kerkbureau.nl

HEIDELBERG & DORDRECHT

begrafenisverzorging

Den Hollander

Begrafenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

T. den Hollander
P.N. den Hollander
Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen

Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland

Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwelijk, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen met o.a.:

- Relatieproblemen
- Opvoedingsvragen
- Gedragsproblemen
- Gezinsproblemen
- Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen)
- Arbeidsproblemen
- Autistisch Spectrum Stoornis

Tevens bieden wij hulp bij PGB aanvragen en verlenen.

Voor meer informatie of aanmelding:
010 - 483 64 08

Vestigingslocatie: **Alblasserdam**
info@rpnederland.nl www.rpnederland.nl

TROUWPLANNEN!?

Zoek je een perfect onderhouden 4-kamer **HOEKWONING** in Gouda? Nabij uitvalsweg, station, centrum en kerk, mét tuin op het zuiden? Google naar Lazaruskade 39!! (€184.500 k.k.!!)
Snelle oplevering mogelijk...

Rust en ontspanning in de prachtige Eifel! Ruime appartementen te huur. Inl.: 0049 6594 258990 en www.huizesolagratia.nl

BOEKENBEURS

Calvijn College Krabbendijke
Let op!

Lokatie: Appelstraat 4

D.V. zaterdag 19 februari
Van 10-16 uur.

Theologie, geschiedenis, kinder- en jeugdboeken, leesboeken etc.
Gratis toegang en taxatie

PSYCHOLOGENPRAKTIJK BROUWER

hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

RIDDERKERK

Verlengde Kerkweg 11

BARNEVELD

Wilhelminastraat 14

METEREN (GELDERMALSEN)
Dorpsstraat 18

Bel voor informatie of aanmelding:
0180 - 42 69 55
of kijk op www.psychbrouwer.nl

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gerefomeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Hyacinthenstraat 1, 2161 XN Lisse,
tel. 0252-413800, fax 0252-420471
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevetijd:
Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 0,95 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker, 1233 Leffingwell Av,
N.E., Grand Rapids, Michigan, U.S.A. 49505.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Begrafenisverzorging Kamsteeg

Waar ú ook woont, wij zijn dag en nacht bereikbaar
Wij verzorgen alleen begrafenissen

0183 - 44 94 94

Beatrixstraat 25 - 4281 LP Andel
www.begrafenisverzorgingkamsteeg.nl

Voor Werkendam: A.L. Bor, tel. 0183-512859

Een respect- en stijlvolle
uitvaart is onze zorg

Orgelcentrum HET BINNENVELD In- en verkoop van klassieke orgels

JOHANNUS

DOMUS

UNICO

VIVACE

CONTENT

Onze showroom is geopend op afspraak.

Wim en Jenny Achterstraat
Friesesteeg 56
3911 VR Rhenen
telefoon 0317 - 61 20 10

www.orgelcentrum.nl

Karel Pul begrafenisverzorging

- Dag en nacht bereikbaar voor persoonlijke zorg
- Wij verzorgen begrafenissen op de gehele Veluwe en omliggende plaatsen

Tel. 0341-562757 www.karelpul.nl
Korpersteeg 24a, 3853 LD Ermelo

Zorg dichtbij

Actief in uw regio!

Waar u ook woont, Agathos brengt zorg dichtbij:
• Huishoudelijke verzorging
• Persoonlijke verzorging
• Verpleging
• Psychosociale zorg
Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen. Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

BBV

Barneveldse Begrafenis Vereniging

voor een eervolle, eenvoudige verzorging
van begrafenissen in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12

HARKES
Begrafenissen

Persoonlijke zorg
voor uw begrafenis

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

Wij verzorgen alleen begrafenissen
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden

**Familie/ vakantiehuis
"Haus Irmgard"** op de Hunsrück
(Duitsland) ± 25 km vanaf de moe-
zel en ± 25 km vanaf de Rijn.
25 slaapplekken, onderverdeeld
in div. appartementen.

Ook per appartement te huur.

[www.hetankermaritiem.nl/
hausirmgard.html](http://www.hetankermaritiem.nl/hausirmgard.html)

Tel. 06 20735340/ 0620735341

kina
begrafenisverzorging

Tel. (010) 458 31 12

Dag en nacht bereikbaar Overal te ontbieden

D.W. Schipper
010-450 66 26
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

- DIVERSE BLOKFLUITEN
- MUZIEKSTANDAARDS
- ROEMEENSE PANFLUITEN

R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944

**WWW.MULDERMUZIEK
INSTRUMENTEN.NL**

Niet bij brood alleen...

De huisgemeenten
willen regionale
Bijbelscholen met
internaat opzetten.
Uw gift helpt hierbij.

HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China

3473- 76. 029 t.n.v. Hudson Taylor/ SBHC te Rhenen
Voor info: 06-200 13 173 of www.hudsonstaylor.nl

圣经文字